

Konjunkturbedgång och strukturomvandling: Konsekvenser och policyåtgärder

David Seim

14/2 2023

Konjunktur och Strukturomvandling

- Arbetsmarknaden är i ständig omvandling.
- Vikande konjunktur
- Tilltagande strukturomvandling
 - AI, robotisering, klimatomställning

⇒ Omflyttning av arbetskraft till mer produktiva verksamheter.

⇒ Försäkra individer mot inkomstbortfall.

Konjunktur och Strukturomvandling

- Arbetsmarknaden är i ständig omvandling.
 - Vikande konjunktur
 - Tilltagande strukturomvandling
 - AI, robotisering, klimatomställning
- ⇒ Omflyttning av arbetskraft till mer produktiva verksamheter.
- ⇒ Försäkra individer mot inkomstbortfall.

Hur gör vi det?

- Idag: Ett axplock av relevanta policyåtgärder.

- Baserat till stor del på

SNS Konjunkturrådsrapport 2023:

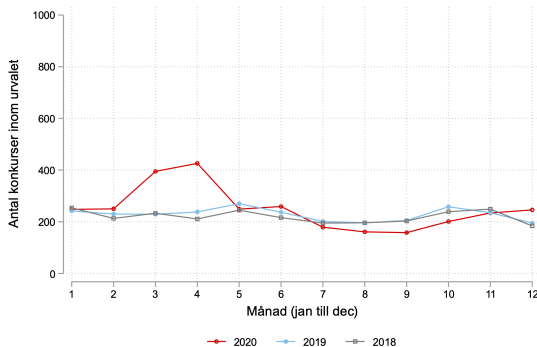
Strukturumvandling på svensk arbetsmarknad: Konsekvenser och policyåtgärder

(Peter Fredriksson, Georg Graetz, Lena Hensvik och David Seim).

Stöd individer – inte företag

- Stöd till korttidsarbete riskerar att försena uppsägningar och nedläggningar.

Figur 9 Antal konkurser per månad

Källa: ”Företagsstöden under pandemin”, Ekholm et al. (2022).

- Dessa stöd är inte träffsäkra.
- Bör bara användas i djupa lågkonjunkturer.

Rikta åtgärderna

- De flesta klarar uppsägningar väl.
 - Lätt att prognosticera vilka som drabbas hårt.
 - i. Lågutbildade,
 - ii. Äldre,
 - iii. Boende i glesbygd,
 - iv. Uppsagda från tillverkningsindustrin.
- ⇒ Fördela om resurser mot dessa grupper.
- Hur då?
 - **Personligt** förmedlarstöd.
 - Inled omställningsprocessen **tidigt**; koordinera arbetet mellan AF och Trygghetsråden.
 - Särskilt viktigt i lågkonjunktur. Högre risk att de trängs ut då.

Rikta åtgärderna

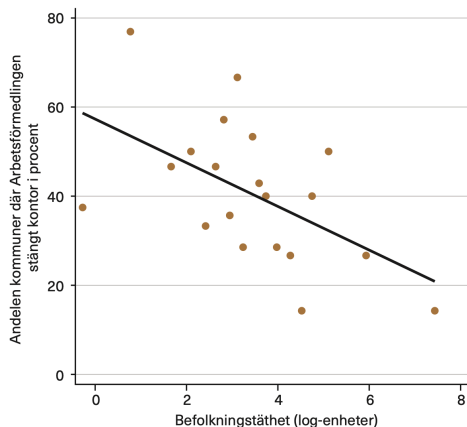
- De flesta klarar uppsägningar väl.
 - **Lätt** att prognosticera vilka som drabbas hårt.
 - i. **Lågutbildade,**
 - ii. **Äldre,**
 - iii. **Boende i glesbygd,**
 - iv. **Uppsagda från tillverkningsindustrin.**
- ⇒ Fördela om resurser mot dessa grupper.
- Hur då?
 - **Personligt** förmedlarstöd.
 - Inled omställningsprocessen **tidigt**; koordinera arbetet mellan AF och Trygghetsråden.
 - Särskilt viktigt i lågkonjunktur. Högre risk att de trängs ut då.

Rikta åtgärderna

- De flesta klarar uppsägningar väl.
 - **Lätt** att prognosticera vilka som drabbas hårt.
 - i. **Lågutbildade,**
 - ii. **Äldre,**
 - iii. **Boende i glesbygd,**
 - iv. **Uppsagda från tillverkningsindustrin.**
- ⇒ Fördela om resurser mot dessa grupper.
- Hur då?
 - **Personligt** förmedlarstöd.
 - Inled omställningsprocessen **tidigt**; koordinera arbetet mellan AF och Trygghetsråden.
 - Särskilt viktigt i lågkonjunktur. Högre risk att de trängs ut då.

Förmedlarstödet i glesbygden har minskat sedan 2019

- AF har lagt ner förmedlingskontor, privata förmedlare har inte incitament att etablera sig

- Särskilt problematiskt då de i glesbygd drabbas hårdare av uppsägning.

Andra åtgärder

- Behåll **frivillig** Arbetslöshetsförsäkring.
 - Kostnaden av beteendeförändringar när alla är försäkrade > försäkringsnyttan.
- Uppsägningstider bättre än avgångsvederlag.
 - Mer effektivt att söka nytt jobb när man är anställd.
- Arbetsmarknadsutbildningen har historiskt **låg omfattning**
 - Underskott av aktörer som tillhandahåller korta omskolningskurser
- Omställningsavtalen
 - bidrar sannolikt till att underlätta anpassningen.
 - Men åtgärderna behöver utvärderas!
- Omställningsstudiestödet (80% av lön; tillgängligt för de flesta sysselsatta)
 - är alltför generöst och har låg träffsäkerhet,
 - når inte målgrupperna.

Andra åtgärder

- Behåll **frivillig** Arbetslöshetsförsäkring.
 - Kostnaden av beteendeförändringar när alla är försäkrade > försäkringsnyttan.
- **Uppsägningstider** bättre än **avgångsvederlag**.
 - Mer effektivt att söka nytt jobb när man är anställd.
- Arbetsmarknadsutbildningen har historiskt **låg omfattning**
 - Underskott av aktörer som tillhandahåller korta omskolningskurser
- Omställningsavtalen
 - bidrar sannolikt till att underlätta anpassningen.
 - Men åtgärderna behöver utvärderas!
- Omställningsstudiestödet (80% av lön; tillgängligt för de flesta sysselsatta)
 - är alltför generöst och har låg träffsäkerhet,
 - når inte målgrupperna.

Andra åtgärder

- Behåll **frivillig** Arbetslöshetsförsäkring.
 - Kostnaden av beteendeförändringar när alla är försäkrade > försäkringsnyttan.
- **Uppsägningstider** bättre än **avgångsvederlag**.
 - Mer effektivt att söka nytt jobb när man är anställd.
- Arbetsmarknadsutbildningen har historiskt **låg omfattning**
 - Underskott av aktörer som tillhandahåller korta omskolningskurser
- Omställningsavtalen
 - bidrar sannolikt till att underlätta anpassningen.
 - Men åtgärderna behöver utvärderas!
- Omställningsstudiestödet (80% av lön; tillgängligt för de flesta sysselsatta)
 - är alltför generöst och har låg träffsäkerhet,
 - når inte målgrupperna.

Andra åtgärder

- Behåll **frivillig** Arbetslöshetsförsäkring.
 - Kostnaden av beteendeförändringar när alla är försäkrade > försäkringsnyttan.
- **Uppsägningstider** bättre än **avgångsvederlag**.
 - Mer effektivt att söka nytt jobb när man är anställd.
- Arbetsmarknadsutbildningen har historiskt **låg omfattning**
 - Underskott av aktörer som tillhandahåller korta omskolningskurser
- Omställningsavtalen
 - bidrar sannolikt till att underlätta anpassningen.
 - Men åtgärderna behöver utvärderas!
- Omställningsstudiestödet (80% av lön; tillgängligt för de flesta sysselsatta)
 - är alltför generöst och har låg träffsäkerhet,
 - når inte målgrupperna.

Andra åtgärder

- Behåll **frivillig** Arbetslöshetsförsäkring.
 - Kostnaden av beteendeförändringar när alla är försäkrade > försäkringsnyttan.
- **Uppsägningstider** bättre än **avgångsvederlag**.
 - Mer effektivt att söka nytt jobb när man är anställd.
- Arbetsmarknadsutbildningen har historiskt **låg omfattning**
 - Underskott av aktörer som tillhandahåller korta omskolningskurser
- Omställningsavtalen
 - bidrar sannolikt till att underlätta anpassningen.
 - Men åtgärderna behöver utvärderas!
- Omställningsstudiestödet (80% av lön; tillgängligt för de flesta sysselsatta)
 - är alltför generöst och har låg träffsäkerhet,
 - når inte målgrupperna.